

Un pelerinaj la Sfântul Munte Athos

La schitul Prodromu - Ambasada religioasă a României

Cu recipientele încărcate cu aghiasma de la izvorul Sfântului Atanasie am coborât spre microbuz la orele înserării. Pogorâtul este mai dificil parcă decât urcușul, având în vedere că suntem mai îngreunați decât la sosirea noastră la minunatul izvor.

Șoferul Vasile din Suceava ne așteaptă fremătând de nerăbdare. Dacă nu ajungem la Schitul românesc Prodromu înainte de ora înscrisă pe poartă, adio cazare și mâncare. Ne grăbim să intrăm în microbuz și Vasile demarează ca la un raliu. Microbuzul se hurducă atât de tare pe drum, încât nimănui nu-i mai vine să citească despre schitul românesc Prodromu din cartea monahului Pimen Vlad. Distanța din locul unde ne-a așteptat nerăbdător șoferul nostru și până la Schitul românesc Prodromu este străbătută în cea mai mare viteză posibilă. Spre mirarea noastră, drumul este betonat de parcă ar fi un drum strategic. Coborâm mereu și ajungem într-o parcare întinsă înconjurată de tractoare, excavatoare, buldozere și alte utilaje grele, semn că se lucrează din greu la compatrioții noștri din Sfântul Munte. Schitul Prodromu este tocmai la capătul dinspre răsărit al istmului, un promontoriu denumit Vigla, un ținut pietros, pustiu, bântuit de furtuni neîncetate. Un ținut ce ne aduce aminte acum de pustia străbătută de sfântul Ioan Botezătorul, Înaintemergătorul. De aceea, trăind pe viu vitregiile naturii de aici, monahii români au ridicat schitul sub hramul **Prodromu**, care în limba greacă înseamnă **Înaintemergător**. Locul pe care tocmai îl vedem acum, ieșind din microbuz, este de o frumusețe sălbatică, prielnică vieții duhovnicești, a isihiei, a contemplației întru divinitate. Spre răsărit văd pânza fremătătoare de un albastru stins a Egeei, prinsă parcă la catargul stâncos al vârfului Athonului înălțat spre apus și care se zărește bine de aici cu toți cei 2033 metri ai săi, ca un alt Tabor al unei nesfârșite Schimbări la Față a Domnului. Intrăm în lăuntru schitului și suntem plăcut impresonați să auzim după atâta timp *vorba românească* de care ne-a fost dor atâta vreme. Doi călugări ne urează bun venit și suntem călăuziți spre dormitor spre a ne depune bagajele și a veni apoi la trapeză unde să luăm cina. Auzim că aici ar fi început viața duhovnicească adevărată cu Petru Athonitul. Mai târziu, Atanasie cel cuvios, întemeietorul Mării Lavre, tot aici și-a găsit o peșteră spre viețuire duhovnicească și care stă mărturie până azi, ca o bortă neagră în peretele abrupt al masivului Vigla. Prin anul 1750, câțiva monahi români, aflați sub oblăduirea și sfatul duhovnicesc al ieromonahului Macarie, se nevoiau la paraclisul Sfântului Ioan Botezătorul, de la care mai apoi întreg schitul și-a luat numele. Dar suntem informați că arhiva Mănăstirii Marea Lavră menționează deja existența unei chilii de aici pe la 1460. În 1485 ea se afla sub cărmuirea episcopului Dionisie al Stagonelor (Meteora) ca loc de retragere spre buna îndurare a bătrânețelor. În anul 1660, un nevoitor duhovnic pe nume Kir Filotei a înnoit mica biserică a schitului Prodromu. Pe peretele sudic al paraclisului, afară, se află o inscripție ce vorbește despre cea de-a doua înnoire: Reînnoit de

ieromonahul Iosif Hiutul, 1754, când i s-a adăugat cea de-a doua boltă. Apoi în anul 1871, vechiul paraclis este mărit cu cea de-a treia boltă de către starețul Damian al schitului românesc, înființat deja oficial în 1852. La 1750 se pomenește aici Macarie Vlahul, urmași de cuviosul duhovnic Iustin Vlahul cu ucenicii săi Patapie și Grigore, pe la 1800. Pe vremea aceea s-a abătut asupra Mării Lavre un nor nesfârșit de lăcuste ce distrugeau grădinile și livezile mănăstirii. Călugării de aici, neputând izgoni prin rugă furtuna de lăcuste, l-au chemat pe Iustin Vlahul, știind cu toți că are un har deosebit de la Bunul Dumnezeu. Duhovnicul valah s-a dus repede la Lavră, a făcut agheasma de sfânta trebuință și când a început să cânte troparul: **Mântuiește, Doamne, poporul tău...** și să stropească peste invadatoarele cele nesățioase de lângă el, întreg norul de lăcuste s-a ridicat și a zburat spre mare.

Pentru tot binele făcut mănăstirii diriguitoare, chilia monahului primește aprobarea să extragă și să aducă apă din munte spre nevoile obștii. Părintele Iustin cu ai săi au adus apa cea proaspătă pe uluce de la o chilie din apropiere numită a lui Kir Isaia până la chilia Prodromu, ținutul Vigla fiind cu totul lipsit de apă. În anul 1816, duhovnicul Iustin moare, iar urmașii lui cer Mării Lavre un act scris pentru întemeierea schitului. În anul 1820, Marea Lavră emite un act de fundare a schitului în 13 articole în care se stabilesc condițiile de funcționare: noul schit va fi dependent de Marea Lavră, va duce o viață monahicească chinovială, va avea un egumen și pecete proprie, va respecta îndatoririle față de Marea Lavră. Însă, în anul 1821, începe revoluția grecească împotriva Imperiului Otoman (*Eteria*) și nu se mai înfăptuiește nimic din cele scrise. Monahii Patapie și Grigore se duc în Moldova cu actele de întemeiere a schitului pe care le-au depus la Mănăstirea Neamț unde s-au stabilit și unde au trecut la Domnul după câțiva ani. Misia de întemeiere a schitului trece la alți doi monahi români Nifon și Nectarie din Mănăstirea Horaița din Moldova. Ei se duc la Muntele Athos, stau o vreme la Schitul Sfânta Ana, apoi la Kerasia, nu departe de Prodromu. Cu documentele de înființare a schitului se duc la Marea Lavră, unde primesc o nouă aprobare și în anul 1851 răscumpără cu 7.000 lei întreaga chilie Prodromu, pentru că, între timp, fusese cedată unor călugări greci. Peste un an, Marea Lavră întărește din nou actul fundațional căruia îi mai adaugă alte trei articole, conform noii situații, iar monahii Nifon și Nectarie purced la strângerea de fonduri pentru preschimbarea chiliei în schit, primul ducându-se în Moldova, unde ia legătura cu mitropolitul Sofronie Miclescu și cu domnul Grigore Ghica care îl miluiește cu suma de 3.000 de galbeni și cu voie de a strânge danii și de la poporul binecredincios. Apoi se fac intervenții și la Patrarhia de la Constantinopol (Istanbul), iar patriarhul Chiril emite sigiliul patriarhal în anul 1856 prin care se aprobă înființarea și funcționarea Schitului Prodromu, cu îndemnul pentru călugări de a duce o viață chinovială, cu rugă pentru ctitori și păstrarea bunurilor așezământului. Din ajutoarele primite, între timp, s-a construit o mare cisternă pentru colectarea apei tre-

buicioase, s-a construit prin stâncărie un drum pogorând spre mare și s-a întemeiat chiar un port (arsana) pentru a putea înlesni transportul materialelor pe apă. În martie 1857 s-au pus bazele bisericii celei mari (katholikon), lucrare ce se va încheia în anul 1866. Evenimentul mării sfințiri va avea loc în ziua de sâmbătă, 21 mai 1866, de sărbătoarea Sfinților Împărați Constantin și Elena, slujba fiind oficiată de către arhiepiscopul Isaia Vicol Dioclias, egumen al Mănăstirii Golia din Iași, ulterior ajuns episcop de Roman, alături de Arhimandritul Sofronie Vârnav, ca delegați ai Mitropolitului Nifon și ai guvernului României, fiind de față un mare număr de credincioși din țară, dar și din tot Sfântul Munte Athos și din alte țări ortodoxe.

Aflu aici că biserica schitului românesc Prodromu este unică în felul ei: este singura biserică de culoare albă în tot Sfântul Munte Athos, fiind botezată **Mireasa Sfântului Munte**. Ea este o clădire impunătoare: 30 de metri în lungime, o lățime de 8,50 m, cu trei turlle masive înălțate pe baze pătrate, pronaosul este despărțit de naos printr-un arc central sprijinit pe două coloane, iar pridvorul este închis cu glasvanduri. Biserica a fost pictată între anii 1864-1866 de către pictori proveniți din școala românească de la Buzău: meșterul Dimitrie Teodorescu care a fost răsplătit cu 1.000 de galbeni, așa după cum glăsuiește manuscrisul în limba

slavonă al lui Paisie Lambru. Pe peretele sudic al pridvorului, alături de imaginea Muntelui Athos, sunt pictați 14 sfinți români având inscripția: *Acești sfinți s-au sfințit în pământul Țării Moldoromânești.*

Ieșim din trapeză spre a vizita noi înșine biserica despre care am auzit atâtea lucruri minunate. Deasupra ușii de la intrare, între două benzi verticale tricolore, citesc următoarea Pisanie: „...Acest sfânt locaș românesc, cu patronul **Botezul Domnului** și al Mântuitorului nostru **Iisus Hristos**, cu **viață chinovitică**, este fondat ca azil al tuturor românilor, fără deosebirea lor. Piatra fundamentală s-a pus la anul **1857**, luna lui **martie**, cu voia Mănăstirii Lavra; s-a edificat cu contribuția tuturor drepcredincioșilor români de peste Dunăre, s-a sfințit la anul **1866**, **mai 21**. Această inscripțiune s-a așezat de toată comunitatea monahilor români a acestui dumnezeesc locaș.

Anii de la Hristos 1894, în Sf. Munte Athos.

Stând emoționat în fața ușii de la intrare, împreună cu pelerinii din Bihor, am realizat dintr-o dată că această minunată biserică albă, unică, este în felul ei, ca și întregul Schit Prodromu, un fel de **Ambasadă religioasă a României...**

Va urma